

A woman with long, straight, grey hair and glasses is sitting at a table, looking down at an open book. She is wearing a white t-shirt and holding a white mug in her left hand. The background is a bright, indoor setting with a bookshelf and a window with curtains.

**Vilka är de
långtidsarbetslösa
akademikerna?**

Vilka är de långtidsarbetslösa akademikerna?

Gilbert Fontana
© Saco 2024
www.saco.se

Sammanfattning

Den svenska arbetsmarknaden kännetecknas av ett högt arbetskraftsdeltagande och en hög sysselsättning. Samtidigt finns stora utmaningar kopplat till den höga och ihållande långtidsarbetslösheten.

Akademiker har generellt goda förutsättningar på arbetsmarknaden och har historiskt haft relativt låga arbetslöshetstal. Samtidigt är andelen långtidsarbetslösa akademiker som andel av de arbetslösa nästan lika stor som inom grupper med lägre formell utbildningsnivå. Under 2023 hade i genomsnitt 37 procent av de arbetslösa akademikerna varit inskrivna hos Arbetsförmedlingen i 12 månader eller längre, vilket motsvarade närmare 28 600 personer. Äldre akademiker och akademiker födda i Asien och Afrika är överrepresenterade bland de långtidsarbetslösa.

Under det gångna året antalet långtidsarbetslösa akademiker blivit fler. I juli 2024 hade drygt 31 500 akademiker varit arbetslösa i minst tolv månader, vilket motsvarar en ökning om 11 procent jämfört med samma månad föregående år. Givet den svaga konjunkturutvecklingen finns en risk att långtidsarbetslösheten för högutbildade fortsätter att öka.

Inledning

Antalet högutbildade personer i Sverige blir fler och utgör en allt större andel av arbetskraften. Akademiker har generellt en stark ställning på arbetsmarknaden som kännetecknas av förhållandevis hög sysselsättning och låg arbetslöshet.¹ Dessutom får högutbildade personer i regel snabbt ett matchande arbete efter avslutade studier. Oaktat akademikers goda förutsättningar finns det strukturella utmaningar på den svenska arbetsmarknaden. Detta speglas i synnerhet av att en förhållandevis stor andel av de arbetslösa akademikerna är långtidsarbetslösa. I närtid har dessutom den svaga konjunkturutvecklingen resulterat i att antalet långtidsarbetslösa akademiker ökat. Under året förväntas arbetsmarknaden att fortsätta utvecklas svagt vilket ökar risken för att fler blir långtidsarbetslösa.²

Syftet med denna rapport är att beskriva sammansättningen bland de akademiker som var långtidsarbetslösa under 2023 och hur långtidsarbetslösheten har utvecklats i närtid. I rapportens kommande avsnitt ges en kort beskrivning av olika typer av arbetslöshet och effekter av långtidsarbetslöshet. Efterföljande delar beskriver långtidsarbetslösheten för akademiker utifrån kön, ålder, utbildningsinriktning och födelseregion. Slutligen diskuteras långtidsarbetslöshetens konsekvenser och förslag på åtgärder som skulle kunna minska den.

Orsaker till arbetslöshet

I alla fungerande marknadsekonomier är arbetslöshet ett naturligt inslag på arbetsmarknaden som i grunden kan förklaras av obalanser mellan utbud och efterfrågan på arbetskraft. Orsakerna till obalanserna kan vara flera och därför bör åtgärder och insatser utformas på olika sätt för att hantera olika typer av arbetslöshet.

Obalanser mellan utbud och efterfrågan som uppstår på grund av att det tar tid för arbetstagare och arbetsgivare att finna varandra, så kallad friktionsarbetslöshet, är i regel oproblematiskt ur ett samhällsekonomiskt perspektiv. Denna typ av arbetslöshet kan exempelvis uppstå när en nyexaminerad akademiker söker efter sitt första arbete efter avslutade studier. Även på en arbetsmarknad utan friktioner och där matchningen mellan arbetstagarnas kompetens och förmågor överensstämde helt med arbetsgivarnas efterfrågan skulle det ändå kunna uppstå arbetslöshet. Konjunkturrella förändringar i exempelvis aggregerad efterfrågan eller investeringar ger upphov till cyklisk arbetslöshet. Detta innebär att arbetslösheten

¹ I denna rapport tillämpas begreppet akademiker för att beskriva personer med en eftergymnasial utbildningsnivå motsvarande 2 år eller längre.

² Se exempelvis prognoser från Konjunkturinstitutet (2024) och Arbetsförmedlingen (2024).

kan förväntas stiga under lågkonjunkturer och falla i högkonjunkturer.

Arbetslöshet kan också bero på matchningsproblem. Orsakerna är ofta sammankopplade till strukturomvandling, demografisk förändring eller teknisk utveckling. Denna, strukturella arbetslöshet, är ofta långvarig och kräver i regel kraftfulla åtgärder för att bryta.

Långtidsarbetslöshet

Långtidsarbetslöshet har betydande effekter på enskilda individer och samhällsekonomin som helhet. Långvarig frånvaro från arbete tenderar att erodera kunskaper och förmågor. Samtidigt kan arbetssökande mista viktiga kontakter i arbetslivet och med tiden avtar ofta sökaktiviteten. Ekonomiska kriser och konjunkturella nedgångar kan ytterligare minska möjligheterna för långtidsarbetslösa att få ett arbete. Inflöde av nytillkomna arbetslösa, med relativt starkare ställning på arbetsmarknaden, leder till ökad konkurrens om lediga arbeten. Detta gör det svårare för långtidsarbetslösa att hitta ett nytt jobb när efterfrågan på arbetskraft återigen stiger. Detta brukar beskrivas som så kallade *persistenteffekter*. Teoretiskt kan dessa persistenteffekter vara så pass starka att det leder till en förändrad jämviktsarbetslöshet.³ Åtgärder för att bekämpa långtidsarbetslöshet bör därför vara en viktig målsättning för hela den ekonomiska politiken.

Utöver de direkta samhällsekonomiska konsekvenserna av långtidsarbetslöshet påverkas också individer negativt av långvarig frånvaro från arbete. Bland annat finns kopplingar mellan arbetslöshet och hjärt-kärlsjukdomar, cancer och förtida död. Arbetslöshet tenderar också att leda till ökad användning av olika former av riskbruk så som rökning, alkohol och narkotika. Sambandet mellan arbetslöshet och nedsatt psykisk hälsa är också väldokumenterat och besvären ökar generellt i takt med längre arbetslöshetstider.⁴

Långtidsarbetslöshet kan dessutom ha en cementerande effekt i sig självt. Bland arbetsgivare och rekryterare kan individer med långa arbetslöshetstider uppfattas som konkurrenssvaga och väljas bort, trots att skälen till arbetslösheten oftast kan tillskrivas händelser bortom individernas egen kontroll, så som företagsnedläggningar eller personalneddragningar.⁵

³ Jämviktsarbetslöshet avser den teoretiska arbetslöshet som råder då arbetsmarknaden befinner sig i långsiktig jämvikt och endast påverkas av reala faktorer.

⁴ Se Janlert (2015) för en kunskapsöversikt.

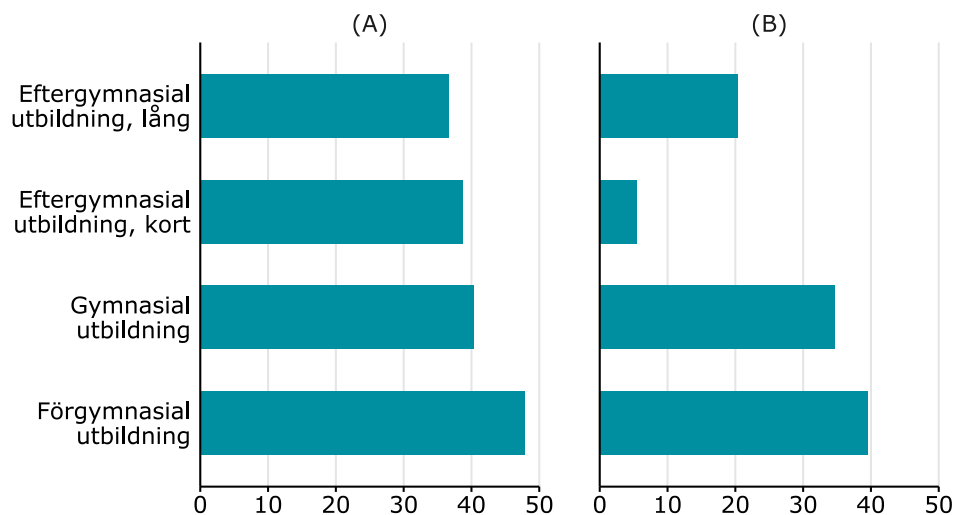
⁵ Se exempelvis Sharone (2024) för diskussioner om stigmatisering av långtidsarbetslösa med hög utbildning.

Vilken arbetslöshetstid som krävs för att klassificeras som långtidsarbetslös varierar och begreppet har inte en otvetydig innebörd.⁶ I denna rapport definieras personer som långtidsarbetslösa om de varit sammanhängande inskrivna som arbetslösa på Arbetsförmedlingen i 12 månader eller längre, oavsett ålder.⁷

Under 2023 var i genomsnitt 333 500 personer inskrivna på arbetsförmedlingen. Av dessa hade 139 900, motsvarande 42 procent, varit inskrivna 12 månader eller längre. I Figur 1 redovisas långtidsarbetslöshet efter utbildningsnivå, dels som andel av de arbetslösa inom utbildningsgruppen, dels som andel av alla långtidsarbetslösa. Personer med förgymnasial- och gymnasial utbildning utgör majoriteten av de långtidsarbetslösa, men samtidigt skiljer sig andelen långtidsarbetslösa inom olika utbildningsgrupper förhållandevis lite. Långtidsarbetslöshet är således inte enbart ett problem isolerat till personer med låg formell utbildningsnivå.

Figur 1. Andel långtidsarbetslösa efter utbildningsnivå

(A): Antal långtidsarbetslösa som andel av arbetslösa inom utbildningsgruppen. (B): Antal långtidsarbetslösa som andel av alla långtidsarbetslösa. Genomsnittsvärden för 2023, andelar (procent).

Källa: Arbetsförmedlingen och egna beräkningar.

Not: I gruppen Eftergymnasial utbildning, kort, inkluderas personer med en eftergymnasial utbildning kortare än 2 år. I gruppen Eftergymnasial utbildning, lång, inkluderas personer med en eftergymnasial utbildning motsvarande 2 år eller längre, inklusive forskarutbildade.

⁶ I SCB:s Arbetskraftsundersökningar (AKU) definieras en person som långtidsarbetslös om denne varit arbetslös i minst 27 veckor (drygt 6 månader). Arbetsförmedlingen jämställer långtidsarbetslöshet med vad de definierar som lång tid utan arbete. I denna grupp ingår personer som är över 25 år och har varit sammanhängande inskriven arbetslös i mer än 12 månader. För personer under 25 år ska den sammanhängande tiden som inskriven arbetslös vara mer än sex månader. Internationella organisationer som OECD och Eurostat tillämpar en gräns om 12 månader för att klassificera en person som långtidsarbetslös.

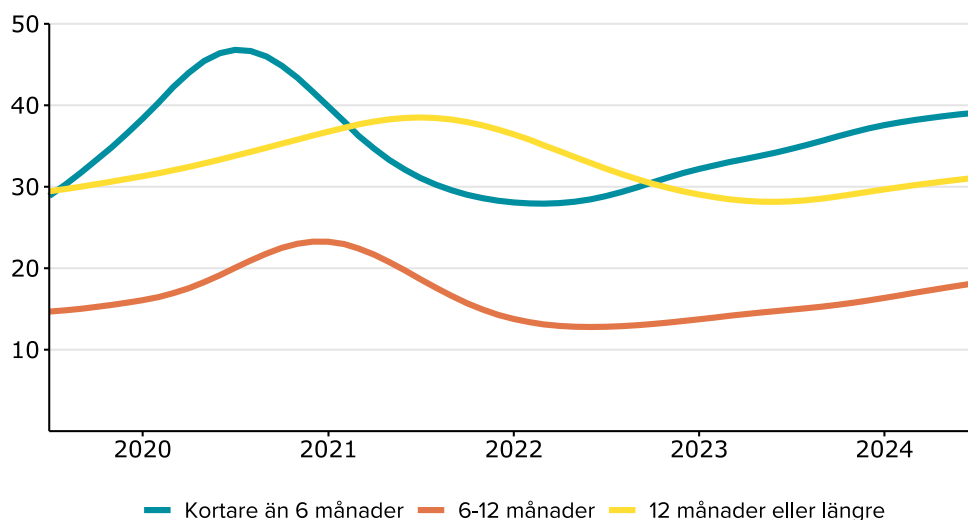
⁷ I rapportens bilaga ges en mer detaljerad beskrivning av det statistikunderlag som används.

Långtidsarbetslösheten för akademiker

Coronapandemin gav avtryck på hela arbetsmarknaden och även akademiker påverkades av den ekonomiska nedstängningen. I Figur 2 visas utvecklingen av antalet arbetslösa akademiker, uppdelat efter arbetslöshetstid, från perioden innan pandemin fram till och med juli 2024.

Figur 2. Antal arbetslösa akademiker efter arbetslöshetstid

Säsongrensade och utjämnade data, juli 2019 – juli 2024, tusental.

Källa: Arbetsförmedlingen och egna beräkningar.

Under sommaren av 2020 var över 110 000 högutbildade personer inskrivna hos Arbetsförmedlingen. Även antalet långtidsarbetslösa akademiker ökade i pandemins efterdyningar. Under mitten av 2021 hade drygt 39 000 akademiker varit inskrivna hos Arbetsförmedling i minst 12 månader, vilket motsvarande ungefär 43 procent av alla arbetslösa.

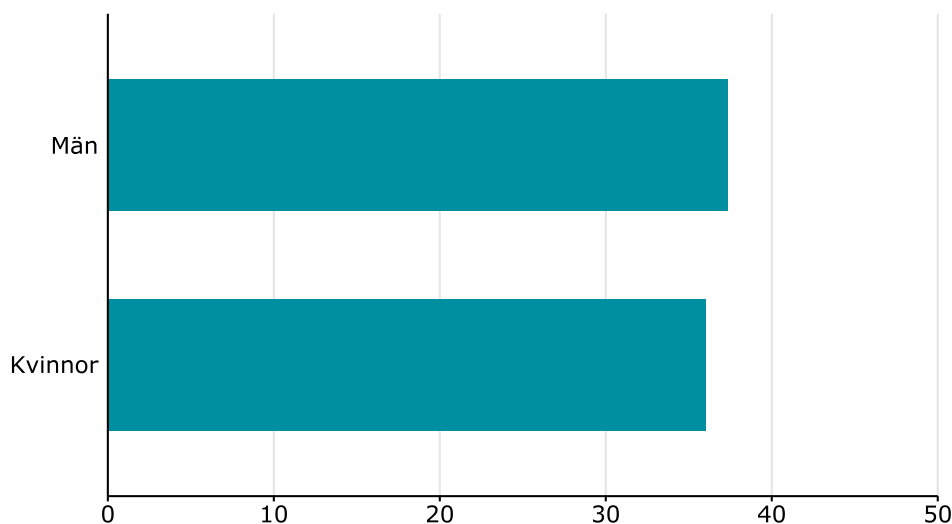
I takt med att ekonomin återöppnades minskade antalet arbetslösa och under slutet av 2021 hade antalet arbetslösa akademiker återgått till förpandemiska nivåer. Under 2023 gick svensk ekonomi in i en lågkonjunktur driven av hög inflation och stigande räntor i kombination med makroekonomisk- och geopolitisk osäkerhet. Sedan sommaren 2023 har antalet arbetslösa akademiker återigen börjat öka vilket också resulterat i en stigande långtidsarbetslöshet. I juli 2024 hade drygt 31 500 akademiker varit arbetslösa i minst tolv månader, vilket motsvarar en ökning om 11 procent jämfört med samma månad föregående år.

Långtidsarbetslöshet för olika grupper

Under 2023 var i genomsnitt 78 000 akademiker inskrivna hos Arbetsförmedlingen.⁸ Av dessa hade närmare 28 600 personer, motsvarande 37 procent, varit inskrivna i 12 månader eller längre. Antalet arbetslösa kvinnliga akademiker är fler jämfört med män, vilket främst förklaras av att en majoritet av den högutbildade arbetskraften i Sverige är kvinnor. Andelen långtidsarbetslösa som andel av de arbetslösa skiljer sig inte nämnvärt mellan könen, vilket illustreras i Figur 3. Bland de arbetslösa kvinnorna var 36 procent långtidsarbetslösa och bland männen var motsvarande andel 37 procent.

Figur 3. Andel långtidsarbetslösa akademiker efter kön

Genomsnittsvärden för 2023, andel (procent) av arbetslösa.

Källa: Arbetsförmedlingen och egna beräkningar.

Andelen långtidsarbetslösa skiljer sig mellan olika åldersgrupper, vilket visas i Figur 4. Äldre akademiker är i högre utsträckning långtidsarbetslösa jämfört med yngre akademiker. Bland de allra äldsta akademikerna, personer mellan 60–65 år, hade i genomsnitt 58 procent varit inskrivna i minst 12 månader under 2023. Bland de yngsta akademikerna, personer yngre än 25 år, uppgick motsvarande andel till 9 procent.

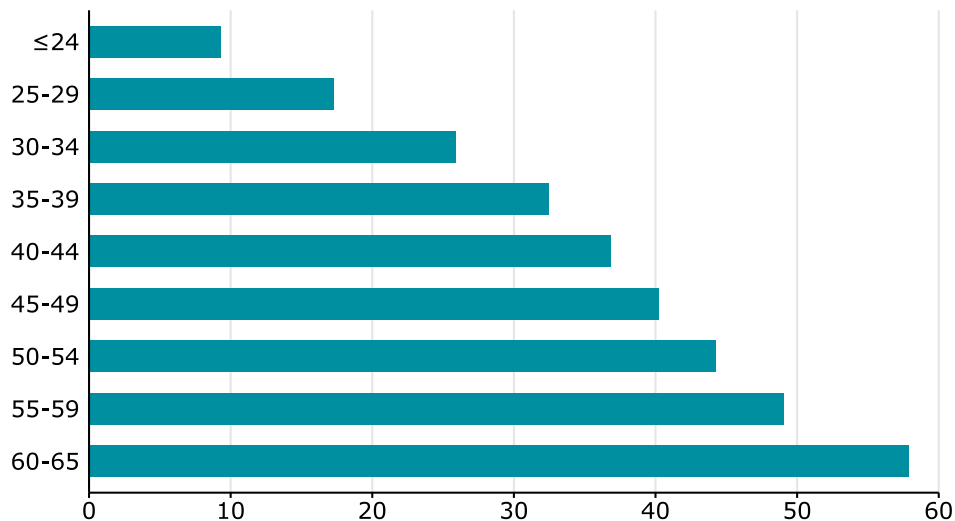
Möjliga förklaringarna till äldres överrepresentation bland de långtidsarbetslösa ges av Eriksson, Hensvik och Nordström Skans (2017). Äldre kan, trots lång arbetslivserfarenhet, besitta tydliga bransch- eller företagsspecifika kompetenser som kan vara svåra att

⁸ I detta avsnitt redovisas huvudsakligen genomsnittsvärden för 2023. På så vis begränsas eventuella konjunkturella- och säsongsmässiga effekter som annars kan vara påtagliga för enskilda månader. Långtidsarbetslöshet redovisas som andel av de arbetslösa. I Tabell 2 i rapportens bilaga redovisas även arbetslöshet och långtidsarbetslöshet som andel av arbetskraften.

överföra till andra branscher eller sektorer. Det finns även en risk att arbetsgivare undviker att anställa äldre på grund av förväntade kostnadsskäl. Det kan bland annat handla om att arbetsgivare uppfattar äldre anställda som dyra i förhållande till deras förväntade produktivitet. Slutligen kan även diskriminering på grund av ålder, så kallad ålderism, vara en förklarande faktor. Föreställningar om exempelvis sämre anpassningsbarhet, oförmåga att ta sig an nya uppgifter och lägre motivation gör att äldre kan väljas bort vid rekryteringar.

Figur 4. Andel långtidsarbetslösa akademiker efter åldersgrupper

Genomsnittsvärden för 2023, andel (procent) av arbetslösa.

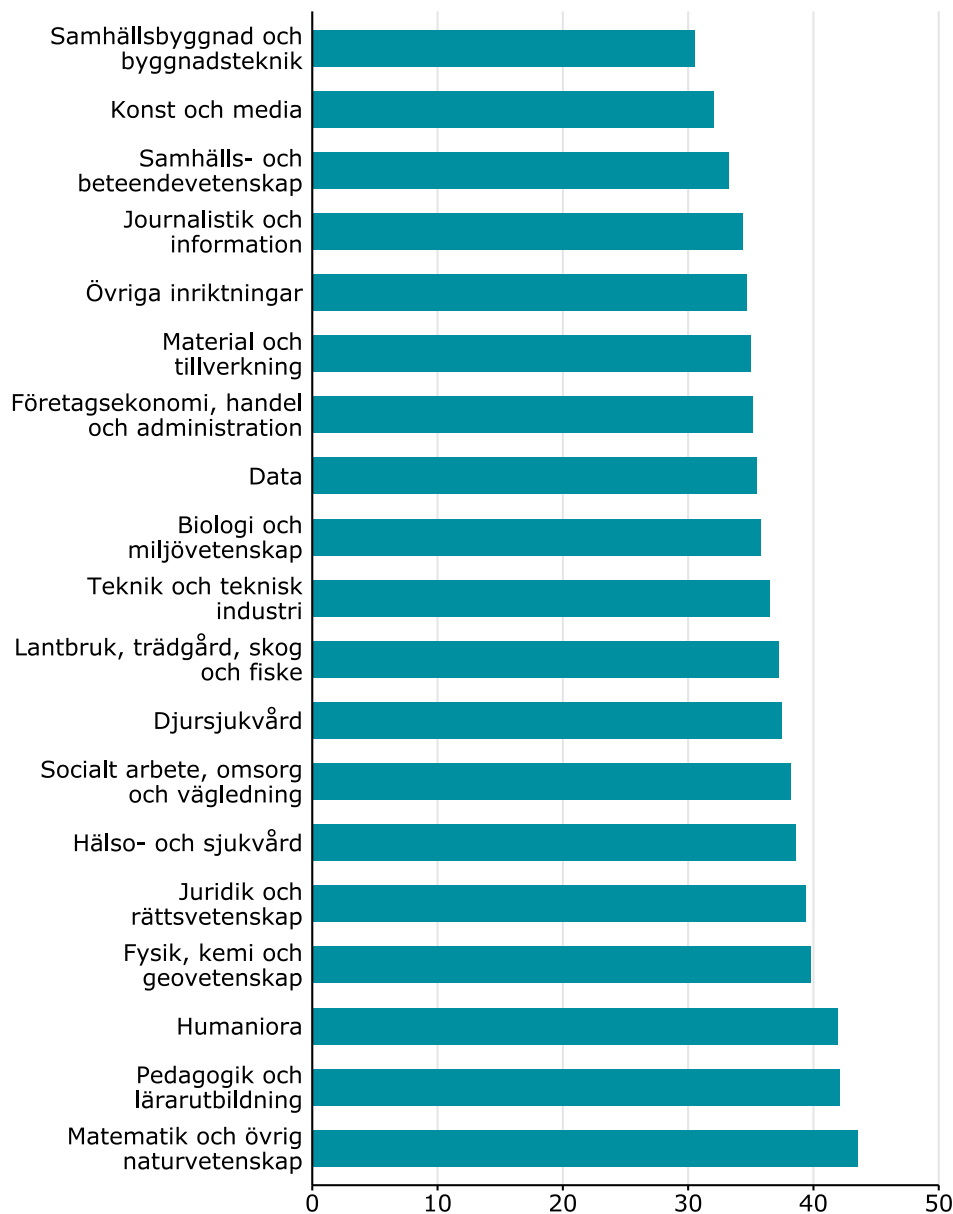

Källa: Arbetsförmedlingen och egna beräkningar.

I Figur 5 visas andelen långtidsarbetslösa akademiker uppdelat efter utbildningsinriktning. Andelarna varierade mellan 30 och 44 procent. I gruppen med inriktning mot Matematik och övrig naturvetenskap återfanns den högsta andelen långtidsarbetslösa. Även i grupperna med inriktning mot Pedagogik och lärarutbildning samt Humaniora var andelen långtidsarbetslösa hög. Den uppgick till 42 procent för respektive grupp. Lägst andel långtidsarbetslösa återfanns bland personer med inriktning mot Samhällsbyggnad och byggnadsteknik.

Figur 5. Andel långtidsarbetslösa akademiker efter utbildningsinriktning

Genomsnittsvärden för 2023, andel (procent) av arbetslösa.

Källa: Arbetsförmedlingen och egna beräkningar.

Det finns inget tydligt mönster mellan utbildningsinriktning och långtidsarbetslöshet. Exempelvis är antal långtidsarbetslös som andel av de arbetslösa relativt hög bland personer med inriktning mot Pedagogik och lärarutbildning samt personer med inriktning mot Hälso- och sjukvård, samtidigt som efterfrågan på arbetskraft är förhållandevis hög bland dessa utbildningsgrupper. Arbetslösheten som andel av arbetskraften är dock generellt låg i dessa grupper.⁹ Sannolikt beror variationen i andelen långtidsarbetslösa av

⁹ Se Tabell 2 i rapportens bilaga.

gruppernas sammansättning snarare än utbildningsinriktningen som sådan.¹⁰

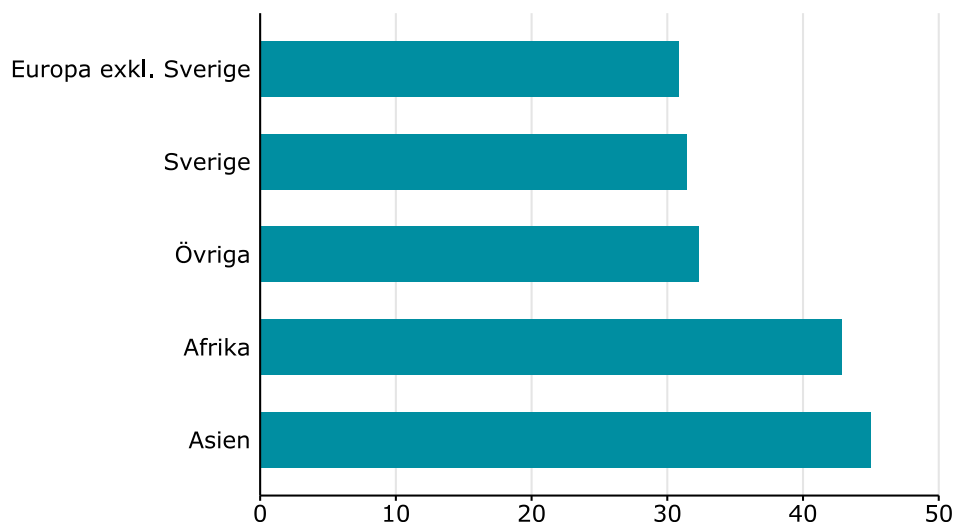
Utmaningarna för utrikes födda på svensk arbetsmarknad är väldokumenterad.¹¹ Gruppen är i många avseenden heterogen och inkluderar personer med olika ursprung, olika skäl till invandring, varierande vistelsetid och som invandrat i olika ålder. Alla dessa faktorer ger sannolikt olika förutsättningar för att etablera sig på arbetsmarknaden.

Situationen för invandrade akademiker på den svenska arbetsmarknaden i synnerhet har dokumenterats av bland annat Fontana och Modin (2024) och Edström (2015). Gruppen har generellt lägre sysselsättningsgrad och lägre överensstämmelse mellan utbildning och yrke jämfört med inrikes födda akademiker.

I Figur 6 redovisas andelen långtidsarbetslösa uppdelat efter födelseregion. Akademiker födda i Asien och Afrika utmärker sig tydligt med en hög andel inskrivna långtidsarbetslösa. Andelen uppgick till i genomsnitt 45 respektive 47 procent. Bland akademiker födda i Sverige eller övriga Europa uppgick andelen långtidsarbetslösa i genomsnitt till ungefär 31 procent av antalet inskrivna.

Figur 6. Andel långtidsarbetslösa akademiker efter födelseregion

Genomsnittsvärden för 2023, andel (procent) av arbetslösa.

Källa: Arbetsförmedlingen och egna beräkningar.

¹⁰ Tabell 3 och 4 i rapportens bilaga redovisar fördelningen av ålder och födelseregion för varje utbildningsinriktning.

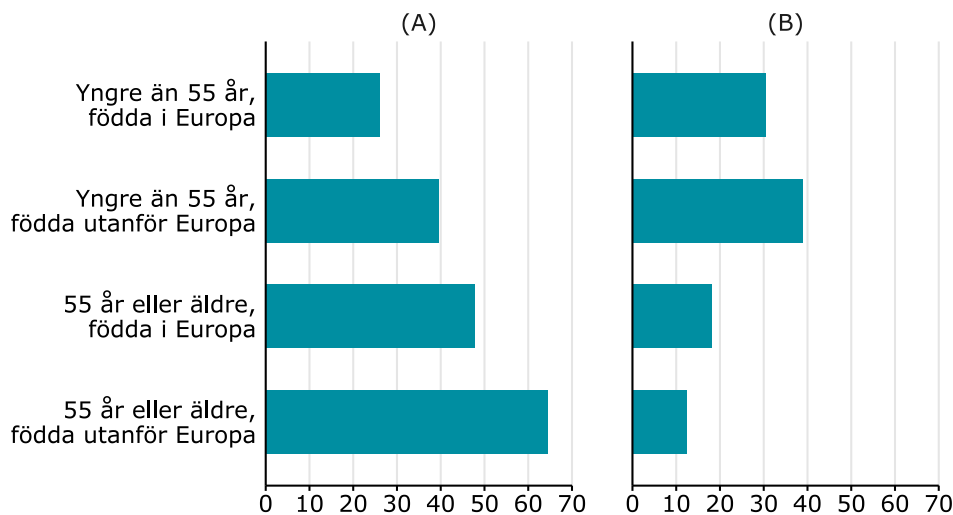
¹¹Se exempelvis Forslund, Liljeberg och Åslund (2017) för en översikt av flyktingar och anhörigainvandrades arbetsmarknadsetablering i Sverige.

Arbetsförmedlingen kategoriserar inskrivna som saknar gymnasial utbildning, är födda utanför Europa, är äldre än 55 år eller har en funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga som personer med svag konkurrensförmåga på den svenska arbetsmarknaden. Dessa individer bedöms som grupp löpa större risk för långa arbetslöshetstider.¹²

I Figur 7 redovisas andelen långtidsarbetslösa akademiker fördelat i grupper som är konstruerade utifrån ålder och födelseregion för att synliggöra andelen långtidsarbetslösa i olika riskgrupper.¹³ Bland äldre akademiker som också födda utanför Europa var andelen långtidsarbetslösa mycket hög. Närmare två tredjedelar av de inskrivna arbetslösa var långtidsarbetslösa i gruppen. Samtidigt utgjorde gruppen som helhet en relativt liten andel av de långtidsarbetslösa akademikerna. I gruppen där risken för långtidsarbetslöshet på gruppnivå bedöms som lägst, personer yngre än 55 år och födda i Europa, uppgick andelen långtidsarbetslösa till 26 procent av de arbetslösa.

Figur 7. Andel långtidsarbetslösa akademiker i olika grupper

(A): Antal långtidsarbetslösa som andel av arbetslösa inom gruppen. (B): Antal långtidsarbetslösa som andel av alla långtidsarbetslösa. Genomsnittsvärden för 2023, andelar (procent).

Källa: Arbetsförmedlingen och egna beräkningar.

I Figur 8 respektive 9 visas utvecklingen av antalet långtidsarbetslösa för ovan beskrivna grupper under den senaste femårsperioden. För personer yngre än 55 år minskade långtidsarbetslösheten både för personer födda inom- och utanför Europa efter pandemin (se Figur 8). Sedan att lågkonjunkturen 2023

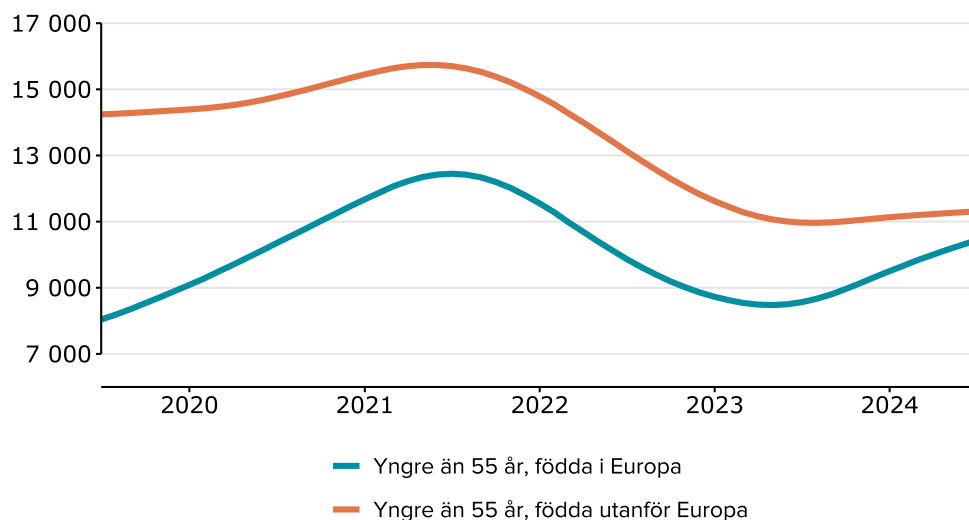
¹² Att tillhöra en eller flera av delgrupperna ska inte likställas att en enskild individ har svårt att finna ett arbete.

¹³ I statistiken som används i denna rapport saknas uppgift som nedsatt arbetsförmåga och ingår därför inte i kategoriseringen.

inleddes är det dock tydligt att flödet in i långtidsarbetslöshet i huvudsak drivits av akademiker som är yngre än 55 och födda inom Europa.

I gruppen födda utanför Europa som är yngre än 55 år har antalet långtidsarbetslösa akademiker minskat med ungefär 20 procent sedan juli 2019. Det minskade antalet långtidsarbetslösa i denna grupp sammanfaller med den generellt ökade sysselsättningsgraden för utrikes födda som skett under stora delar av 2000-talet. Exempelvis har Konjunkturinstitutet (2023) visat att demografiska effekter i kombination med förändringar av arbetsmarknadens funktionssätt har bidragit till gruppens förbättrade arbetsmarknadsutfall.¹⁴ Samtidigt konstateras att sysselsättningsökningen för personer födda i Asien och Afrika nästan enbart drivits av tillväxt i låglönejobb.¹⁵ Även om antalet långtidsarbetslösa i gruppen har minskat sedan pandemin är utomeuropeiska akademiker tydligt överrepresenterade bland de långtidsarbetslösa uttryckt som andel av arbetskraften (se Tabell 2 i rapportens bilaga).

Figur 8. Utvecklingen av antal långtidsarbetslösa akademiker yngre än 55 år
Säsongrensade och utjämnade data, juli 2019 – juli 2024.

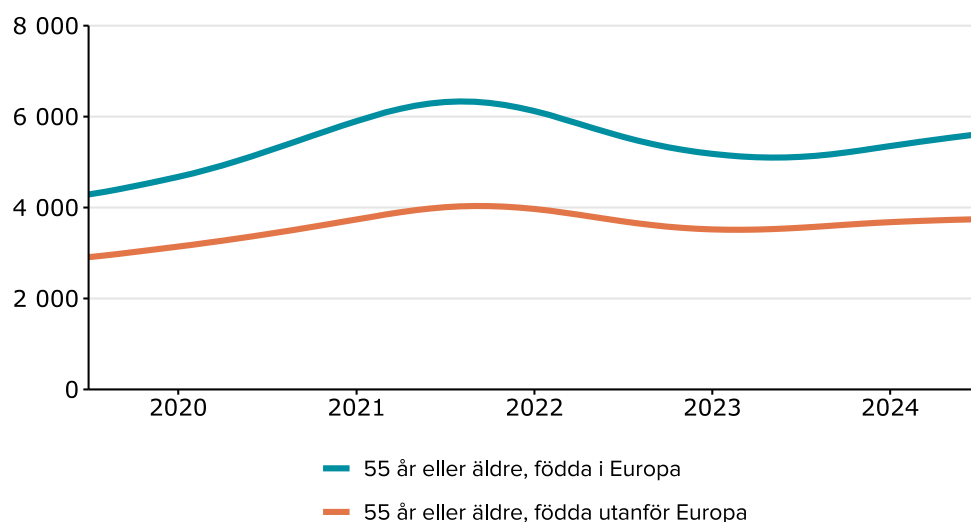
Källa: Arbetsförmedlingen och egna beräkningar.

¹⁴ I studien diskuteras bland annat politiska reformer så som utökade jobbskatteavdrag, men också generell brist på arbetskraft, som möjliga förklaringar till arbetsmarknadens förbättrade funktionssätt. Längre vistelsetid antas också ha bidragit till gruppen förbättrade arbetsmarknadsutsikter. Även Böhlmark och Waisman (2024) menar att längre vistelsetid bidragit till ökad matchningseffektivitet på arbetsmarknaden i närtid.

¹⁵ Problematiken med att invandrade akademiker arbetar i yrken som inte matchar deras utbildning har uppmärksammats av bland annat Fontana och Modin (2024) och Lighthouse Reports (2024).

Antalet äldre långtidsarbetslösa ökade som följd av pandemin, både bland inom- och utomeuropeiska akademiker (se Figur 9). Under perioden efter pandemin minskade inte långtidsarbetslösheten för äldre på samma sätt som för yngre. Under de senaste åren har antalet långtidsarbetslösa cementerats på en högre nivå jämfört med perioden innan pandemin.

Figur 9. Utvecklingen av antal långtidsarbetslösa akademiker 55 år eller äldre
Säsongrensade och utjämnade data, juli 2019 – juli 2024.

Källa: Arbetsförmedlingen och egna beräkningar.

Slutsatser och diskussion

Den förhållandevis höga och ihållande långtidsarbetslösheten är en av de största utmaningarna på den svenska arbetsmarknaden. Denna rapport visar att det inte enbart är individer med låg formell utbildningsnivå som riskerar att hamna i långtidsarbetslöshet. Även bland akademiker är andelen långtidsarbetslösa förhållandevis stor.

Äldre akademiker och akademiker födda i Asien och Afrika är överrepresenterade bland de långtidsarbetslösa. I takt med att konjunkturen försämrats har antalet långtidsarbetslösa akademiker blivit fler under det gångna året. I relativa mått har den största ökningen skett bland akademiker som är yngre än 55 år och som är födda i Europa. Eftersom långtidsarbetslöshet är kostsamt både för samhället och individer behövs lämpliga insatser i rätt tid. I ljuset av att antalet långtidsarbetslösa akademiker ökar blir behovet av tidiga förmedlingsinsatser som är anpassade till högutbildade viktigt.

Utökade utbildningsinsatser är en viktig åtgärd för att förbättra de arbetssökandes jobbchanser. Fler arbetslösa akademiker behöver

anvisas till reguljära studier. För att åstadkomma detta krävs sannolikt fler utbildningsplatser och ökade möjligheter för arbetslösa akademiker att ta del av både högskolornas och yrkeshögskolornas utbildningsutbud. Dessutom behöver antagningen och genomströmningen av uppdragsutbildning och kompletterande utbildningar på högskolan öka. Samtidigt kan stödjande insatser, som exempelvis språkstöd, behövas för att underlätta deltagandet i utbildningarna, i synnerhet för de som står allra längst ifrån arbetsmarknaden.

Även andra, mer riktade, insatser kan vara viktiga för att ge långtidsarbetslösa akademiker möjligheter till arbete. Nyttjandet av subventionerade anställningar och praktik behöver öka, i synnerhet i yrken som kräver högskolekompetens.¹⁶ För att möjliggöra detta krävs att taket för de löner som subventioneras höjs.

Många långtidsarbetslösa är i behov av en kombination av flera olika insatser som behöver ske i rätt tid. Det kan därför behövas ett utökat lokalt stöd med fler personliga möten för att upprätta och följa upp de inskrivnas handlingsplaner.¹⁷ Arbetsförmedlingen behöver dessutom få utökad kapacitet att anvisa arbetslösa till arbetsmarknadspolitiska insatser. Denna typ av personalintensiva åtgärder kan innebära att resurstilldelningen till Arbetsförmedlingen behöver öka.

Utöver riktade insatser till personer som redan är arbetslösa behöver politiken ge ett ökat stöd till långsiktiga och förebyggande åtgärder. Det finns ett behov av breddade möjligheter till kompetensutveckling och omställning genom hela arbetslivet.

¹⁶ Se exempelvis Forslund (2018) för redogörelser om effekter av subventionerade anställningar och Joonas (2020) för en diskussion kring effekten för utrikes födda.

¹⁷ Cheung et al. (2019) visar att inskrivna arbetslösa som får fler möten med en arbetsförmedlare lämnar arbetslöshet snabbare jämfört med andra arbetslösa. Även van den Berg (2014) visar att möten mellan arbetsförmedlare och arbetssökande har positiva effekter på jobbchanser.

Referenser

Arbetsförmedlingen. (2024). Arbetsmarknadsutsikterna – Uppdatering våren 2024, Utvecklingen på arbetsmarknaden 2024–2025.

Böhlmark A., & Waisman G. (2024). Hur effektiv är matchningen av arbetslösa till jobb?. Ekonomisk Debatt.

Cheung, M., Egebark, J., Forslund, A., Laun, L., Rödin, M., & Vikström, J. (2019). Effekter av förstärkta förmedlingsinsatser – Lärdomar från en försöksverksamhet. IFAU.

Edström, J. (2015). Sveriges utrikesfödda akademiker. Saco.

Eriksson S., Hensvik L. & Nordström Skans O. (2017). Den svenska arbetsmarknaden och dess utmaningar. IFAU.

Finanspolitiska rådet. (2024). Svensk finanspolitik: Finanspolitiska rådets rapport 2024.

Fontana, G. & Modin, H. (2024). "Alla, vill så väl, men..." – systemhinder för invandrade akademikers väg till ett matchande jobb. Saco.

Forslund, A. (2018). Subventionerade anställningar – avvägningar och empirisk evidens. IFAU.

Forslund, A., Liljeberg, L., & Åslund, O. (2017). Flykting- och anhöriginvandrades etablering på den svenska arbetsmarknaden. IFAU

Janlert, U. (2015). Arbete, arbetslöshet och jämlik hälsa – en kunskapsöversikt. Kommissionen för jämlik hälsa.

Joona, P. A. (2020). Aktiviteter för flykting-och anhöriginvandrare inom etableringsprogrammet. IFAU.

Konjunkturinstitutet. (2024). Konjunkturläget september 2024. Konjunkturinstitutet

Konjunkturinstitutet. (2023). Utrikes föddas uppåtgående sysselsättning: Hur mycket förklaras av demografi?. Konjunkturinstitutet

Lighthouse Reports. (2024). Brain Waste.
www.lighthousereports.com/investigation/brain-waste/

Sharone, O. (2024). The stigma trap: College-educated, experienced, and long-term unemployed. Oxford University Press.

van den Berg, G. J., Kjaersgaard, L., & Rosholm, M. (2014). Betydelsen av möten mellan arbetslösa och förmedlare. IFAU.

Bilaga

Statistiken i denna rapport bygger på Arbetsförmedlingens verksamhetsstatistik. De inskrivna arbetslösa inkluderar öppet arbetslösa samt arbetslösa som deltar i arbetsmarknadspolitiska program. Uppgifterna för arbetslösa akademiker avser inskrivna arbetslösa med minst en eftergymnasial utbildning om 2 år eller längre, vilket inkluderar individer med en nivåklassificering motsvarande 5 och 6 enligt svensk utbildningsklassifikation (SUN). I de fall utbildningsinriktning redovisas avses huvudinriktning, motsvarande SUN på 2-siffernivå.

I vissa fall har tidsserier säsongrensats och utjämnats. Säsongrensade och utjämnade data har beräknats genom SAS-proceduren X13 som tillämpar X-13ARIMA-SEATS metoden som är utvecklad av U.S. Census Bureau. Metoden tar bort variation som är normala för säsongen vilket tillåter jämförelser mellan två godtyckliga tidpunkter. Genom att tidsserien utjämnas ges möjlighet att urskilja den underliggande trenden i dataserien. Från och med referensåret 2023 inkluderas personer i åldersspannet 16–65 år i statistiken. För tidigare år används åldersspannet 16–64 år.

I tabellerna nedan redovisas antal arbetslösa och långtidsarbetslösa akademiker uppdelade efter olika redovisningsvariabler.

Tabell 1. Antal inskrivna arbetslösa akademiker

Genomsnittsvärden för 2023.

	Antal arbetslösa	Varav antal långtidsarbetslösa	Varav andel (procent) långtidsarbetslösa
Totalt	78 016	28 555	37
Kön			
Kvinnor	44 247	15 938	36
Män	33 769	12 617	37
Åldersgrupper			
24 år eller yngre	1 704	158	9
25–29 år	7 554	1 306	17
30–34 år	12 124	3 141	26
35–39 år	12 342	4 006	32
40–44 år	10 556	3 888	37
45–49 år	8 990	3 617	40
50–54 år	8 379	3 709	44
55–59 år	8 357	4 098	49
60–65 år	8 011	4 634	58
Utbildningsinriktning			
Pedagogik och lärarutbildning	8 913	3 756	42
Konst och media	5 935	1 900	32
Humaniora	3 940	1 652	42
Samhälls- och beteendevetenskap	5 220	1 735	33
Journalistik och information	1 646	565	34
Företagsekonomi, handel och administration	15 661	5 505	35
Juridik och rättsvetenskap	2 461	970	39
Biologi och miljövetenskap	1 755	629	36
Fysik, kemi och geovetenskap	1 655	659	40
Matematik och övrig naturvetenskap	1 237	538	44
Data	5 048	1 792	35
Teknik och teknisk industri	7 224	2 640	37
Material och tillverkning	864	302	35
Samhällsbyggnad och byggnadsteknik	3 818	1 164	30
Lantbruk, trädgård, skog och fiske	973	362	37
Djursjukvård	166	62	37
Hälsa- och sjukvård	6 421	2 480	39
Socialt arbete, omsorg och vägledning	2 365	904	38
Övriga inriktningar	2 715	941	35
Födelseregion			
Sverige	31 218	9 818	31
Europa exkl. Sverige	13 136	4 046	31
Asien	25 678	11 559	45
Afrika	5 246	2 248	43
Övriga	2 738	885	32

Källa: Arbetsförmedlingen och egna beräkningar.

Tabell 2. Arbetslöshet för akademiker som andel av den registerbaserade arbetskraften
Genomsnittsvärden för 2023, procent.

	Andel arbetslösa	Andel långtidsarbetslösa
Totalt	3,9	1,4
Kön		
Kvinnor	3,8	1,4
Män	4,0	1,5
Åldersgrupper		
24 år eller yngre	3,5	0,3
25–29 år	3,5	0,6
30–34 år	3,9	1,1
35–39 år	4,2	1,4
40–44 år	3,7	1,4
45–49 år	3,3	1,4
50–54 år	3,7	1,7
55–59 år	4,3	2,2
60–65 år	5,0	3,0
Utbildningsinriktning		
Pedagogik och lärarutbildning	2,9	1,2
Konst och media	9,4	3,0
Humaniora	6,3	2,7
Samhälls- och beteendevetenskap	3,9	1,3
Journalistik och information	4,1	1,4
Företagsekonomi, handel och administration	5,5	1,9
Juridik och rättsvetenskap	4,3	1,7
Biologi och miljövetenskap	6,2	2,2
Fysik, kemi och geovetenskap	8,0	3,2
Matematik och övrig naturvetenskap	5,0	2,2
Data	6,1	2,2
Teknik och teknisk industri	2,5	0,9
Material och tillverkning	8,0	2,8
Samhällsbyggnad och byggnadsteknik	4,8	1,5
Lantbruk, trädgård, skog och fiske	4,7	1,8
Djursjukvård	3,3	1,2
Hälsa- och sjukvård	2,1	0,8
Socialt arbete, omsorg och vägledning	2,7	1,0
Övriga inriktningar	2,5	0,9
Födelseregion		
Sverige	2,1	0,6
Europa exkl. Sverige	6,3	1,9
Asien	13,2	5,9
Afrika	14,5	6,2
Övriga	6,4	2,1

Källa: Arbetsförmedlingen, Statistiska Centralbyrån (BAS/Befolkningens arbetsmarknadsstatus) och egna beräkningar.

Tabell 3. Fördelning av långtidsarbetslösa akademiker efter utbildningsinriktning och åldersgrupper

Genomsnittsvärden för 2023, antal och andelar (procent).

		Totalt	24 år eller yngre	25–29 år	30–34 år	35–39 år	40–44 år	45–49 år	50–54 år	55–59 år	60–65 år
Pedagogik och lärarutbildning	Andel	100	0	3	8	13	13	13	15	17	19
	Antal	3 756	8	100	310	472	487	487	558	635	700
Konst och media	Andel	100	1	6	12	14	14	14	15	12	12
	Antal	1 900	18	108	230	272	268	258	285	229	231
Humaniora	Andel	100	0	4	12	16	14	13	14	13	14
	Antal	1 652	8	72	197	257	235	218	233	209	225
Samhälls- och beteendevetenskap	Andel	100	1	5	11	14	15	14	13	14	13
	Antal	1 735	13	85	186	240	260	238	232	250	232
Journalistik och information	Andel	100	10	11	15	16	12	15	16
	Antal	565	55	63	87	92	67	86	89
Företagsekonomi, handel och administration	Andel	100	0	4	12	16	15	13	11	13	15
	Antal	5 505	20	248	657	870	828	699	629	736	818
Juridik och rättsvetenskap	Andel	100	12	15	14	13	14	14	12
	Antal	970	117	146	139	131	134	134	120
Biologi och miljövetenskap	Andel	100	13	19	15	11	10	11	15
	Antal	629	84	116	97	70	64	67	93
Fysik, kemi och geovetenskap	Andel	100	11	14	12	12	12	15	19
	Antal	659	69	91	80	77	82	101	123
Matematik och övrig naturvetenskap	Andel	100	1	4	10	13	13	10	13	16	20
	Antal	538	6	21	52	71	71	52	70	88	108
Data	Andel	100	1	6	14	17	17	12	10	11	12
	Antal	1 792	22	114	254	306	298	224	176	192	206

Tabell 3. Fördelning av långtidsarbetslösa akademiker efter utbildningsinriktning och åldersgrupper (fortsättning)

Genomsnittsvärden för 2023, antal och andelar (procent).

		Totalt	24 år eller yngre	25–29 år	30–34 år	35–39 år	40–44 år	45–49 år	50–54 år	55–59 år	60–65 år
Teknik och teknisk industri	Andel	100	0	4	9	11	10	11	15	17	23
	Antal	2 640	8	103	230	289	271	290	383	448	619
Material och tillverkning	Andel	95	15	6	9	11	12	16	22
	Antal	302	44	34	28	35	37	50	67
Samhällsbyggnad och byggnadsteknik	Andel	100	1	6	13	12	11	10	10	15	20
	Antal	1 164	10	74	151	144	134	122	116	179	235
Lantbruk, trädgård, skog och fiske	Andel	100	8	13	12	13	12	15	24
	Antal	362	31	46	42	48	43	53	87
Djursjukvård	Andel	62	6	9	6	10	8	7	11
	Antal	100	10	14	10	17	13	11	18
Hälso- och sjukvård	Andel	100	1	6	11	13	12	13	14	14	16
	Antal	2 480	16	156	284	324	303	320	336	354	386
Socialt arbete, omsorg och vägledning	Andel	100	9	15	12	14	14	18	16
	Antal	904	85	132	110	122	124	159	142
Övriga inriktningar	Andel	100	1	4	11	13	15	13	14	13	15
	Antal	941	9	40	99	125	144	125	133	122	144
Samtliga	Andel	100	1	5	11	14	14	13	13	14	16
	Antal	28 555	158	1 306	3 141	4 006	3 888	3 617	3 709	4 098	4 634

Källa: Arbetsförmedlingen och egna beräkningar.

Not: .. = Uppgift kan ej anges.

Tabell 4. Långtidsarbetslösa akademiker efter utbildningsinriktning och födelseregion

Genomsnittsvärden för 2023, antal och andelar (procent).

		Totalt	Sverige	Europa exkl. Sverige	Asien	Afrika	Övriga
Pedagogik och lärarutbildning	Andel	100	31	13	49	5	2
	Antal	3 756	1 157	500	1 842	187	70
Konst och media	Andel	100	55	12	24	3	5
	Antal	1 900	1 053	233	462	64	90
Humaniora	Andel	100	35	12	43	8	3
	Antal	1 652	574	197	714	124	43
Samhälls- och beteendevetenskap	Andel	100	46	13	29	8	3
	Antal	1 735	791	229	511	146	58
Journalistik och information	Andel	100	53	10	26	6	5
	Antal	565	300	55	148	35	27
Företagsekonomi, handel och administration	Andel	100	31	18	38	10	3
	Antal	5 505	1 698	983	2 072	576	176
Juridik och rättsvetenskap	Andel	100	17	20	48	11	5
	Antal	970	162	189	468	105	45
Biologi och miljövetenskap	Andel	100	28	15	46	9	3
	Antal	629	174	93	286	59	16
Fysik, kemi och geovetenskap	Andel	100	20	14	56	8	2
	Antal	659	130	93	370	51	14
Matematik och övrig naturvetenskap	Andel	100	23	11	55
	Antal	538	123	59	298
Data	Andel	100	41	8	39	8	4
	Antal	1 792	733	148	694	151	65

Tabell 4. Långtidsarbetslösa akademiker efter utbildningsinriktning och födelseregion (fortsättning)

Genomsnittsvärden för 2023, antal och andelar (procent).

		Totalt	Sverige	Europa exkl. Sverige	Asien	Afrika	Övriga
Teknik och teknisk industri	Andel	100	32	14	45	6	2
	Antal	2 640	847	374	1 189	169	60
Material och tillverkning	Andel	100	42	20	28	5	4
	Antal	302	128	61	84	16	13
Samhällsbyggnad och byggnadsteknik	Andel	100	26	13	52	7	2
	Antal	1 164	300	147	606	83	28
Lantbruk, trädgård, skog och fiske	Andel	100	27	16	48	6	3
	Antal	362	99	58	173	22	11
Djursjukvård	Andel	100	17	11	25
	Antal	62	27	18	41
Hälso- och sjukvård	Andel	100	30	13	44	10	3
	Antal	2 480	752	327	1 079	236	85
Socialt arbete, omsorg och vägledning	Andel	100	58	11	19	9	3
	Antal	904	523	100	176	78	27
Övriga inriktningar	Andel	100	27	20	38	9	5
	Antal	941	259	189	361	87	45
Samtliga	Andel	100	34	14	40	8	3
	Antal	28 555	9 818	4 046	11 559	2 248	885

Källa: Arbetsförmedlingen och egna beräkningar.

Not: .. = Uppgift kan ej anges.

Saco, Sveriges akademikers centralorganisation, är den samlade organisationen för Sveriges akademiker. Vi är en partipolitiskt obunden facklig centralorganisation. Sacos 21 självständiga förbund företräder yrkes- och examensgrupper från hela arbetsmarknaden, inklusive egenföretagare. Något som förenar våra medlemsförbund är akademisk utbildning, kunskap, kompetens och yrkesstolthet. Sacoförbunden samlar omkring 960 000 akademiker och närmar sig miljonen. Som företrädare för Sveriges akademiker är det självklart för Saco att ständigt påverka kunskapsnivån i Sverige. Utbildning och forskning som ger kunskap är en investering för såväl samhället som individen och är en av de viktigaste faktorerna för tillväxt och utveckling av ett samhälle.

